

Informatienota voor de raad

Datum 14 september 2021

Onderwerp	Informatienota uitstel Omgevingswet
Versienummer	

Portefeuillehouder Ed Anker

Informant W.A. Visser / W.J.J. Albers
Afdeling Programma Omgevingswet
Telefoon 06-52615803
Email J.Albers@zwolle.nl
Bijlagen

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De impact van het uitstel van de Omgevingswet tot 1 juli 2022

Datum 11 augustus 2021

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

De implementatie van de Omgevingswet is een landelijke, wettelijke verplichting en een grote transitie in het fysieke domein in heel Nederland. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is door het Rijk een half jaar uitgesteld en de wet treedt naar verwachting op 1 juli 2022 in werking. De Omgevingswet brengt een ingrijpende stelselherziening met zich mee; niet alleen nieuwe instrumenten – omgevingsvisie, omgevingsplan – maar ook landelijke eisen voor een digitaal stelsel met nieuwe ICT systemen, een impact op de organisatie door onder meer nieuwe processen en een andere manier van werken. De Omgevingswet past bij de koers van de organisatie Zwolle.

Het besluit tot uitstel is genomen omdat alle betrokken partijen, zoals gemeenten, provincies en waterschappen het belangrijk vinden dat de Omgevingswet in werking treedt op een verantwoord moment. De minister heeft aangegeven dat de wet pas goed van start kan gaan als de dienstverlening aan inwoners en ondernemers op peil blijft en belangrijke gebiedsontwikkelingen, waaronder woningbouw, ongehinderd door kunnen gaan. Hiervoor is het belangrijk dat zowel de vergunningketen als de planvormingsketen in het digitale stelsel (het DSO) goed werken. Op dit moment is dat nog niet het geval. De afspraak tussen partijen is dat voor een verantwoorde invoering er een stabiele omgeving is, waarin de gemeente en andere bevoegd gezagen tenminste een half jaar hebben om het stelsel in te regelen en ermee te kunnen oefenen.

Binnen de gemeente Zwolle wordt al enkele jaren intensief gewerkt aan de voorbereiding op de implementatie van de wet. Dit doen we vanuit het programma Omgevingswet waarin verschillende sporen actief zijn en toewerken naar de gestelde strategische doelen. Het programma heeft de impact van het uitstel doordacht en vertaald in deze informatienota.

Tevens is het een goed moment om kort te reflecteren op hetgeen er tot nu toe bereikt is. Dit is de basis voor wat er nog gedaan moet worden tegen het licht van de nieuwe inwerkingtredingsdatum. Aan de hand van een kleine verdieping op inhoud en procesinformatie informeren we u over de consequenties van het uitstel.

Kernboodschap:

De centrale overheid heeft meer tijd gekregen om het 'digitale stelsel omgevingswet' op orde te krijgen. Effectief betekent dit dat in oktober 2021 het DSO op orde moet zijn zodat gemeenten genoeg tijd hebben om hierop aan te sluiten en te oefenen.

De impact van het uitstel op de stad is niet of nauwelijks aanwezig. De huidige wetgeving is langer van toepassing. Dit betekent dat er langer gebruik gemaakt kan worden van bestemmingsplannen in plaats van het nieuwe Omgevingsplan. We ondersteunen initiatiefnemers langer onder de huidige WRO wetgeving en zorgen voor een goede voorlichting en overgang naar de Omgevingswet.

We hebben al veel voorbereidingen getroffen. Door het uitstel zijn een aantal activiteiten verschoven en zijn er extra activiteiten nodig om goed voorbereid te zijn. Het uitstel geeft de gemeente en de Raadswerkgroep extra tijd om de voorbereidingen optimaal te doen. Dit betekent dat we bestuurlijk meer tijd hebben om keuzes te maken en organisatorisch meer tijd hebben om te oefenen met de nieuwe processen en systemen.

De programma organisatie en onderliggende sporen moeten een half jaar langer in stand gehouden worden, dit brengt financiële consequenties met zich mee.

Wat is er tot nu toe bereikt

Het programma Omgevingswet heeft al veel voortgebracht. In het kort schetsen wij de belangrijkste zaken.

- De Omgevingsvisie is de afgelopen jaren vormgegeven in dialoog met de stad en is op 13 september 2021 vastgesteld door de gemeenteraad. Er wordt gewerkt aan de basis van het Omgevingsplan. Alle regels die van toepassing zijn op de fysieke leefomgeving zijn hiervoor geïnventariseerd. De basis wordt op dit moment ondergebracht in de nieuwe plansoftware voor zover die al toegankelijk is.
- De Raad is meegenomen en betrokken bij de voorbereiding op de implementatie. Er is een Raadswerkgroep opgericht die onderwerpen voor de Raad samen met het programmateam procedureel voorbereidt. In verschillende bijeenkomsten heeft de raad, ook samen met het college, kennis gedeeld en nagedacht over de rolverdeling onder de Omgevingswet
- De organisatie is in de volle breedte – zowel fysiek als sociaal domein – meegenomen in de Omgevingswet en de veranderingen die daar uit voortvloeien. Op afdelingsniveau zijn kennissessies

Datum 11 augustus 2021

georganiseerd en aan de hand van *gaming* hebben medewerkers op interactieve wijze kennis opgedaan van de Omgevingswet. Werkprocessen zijn geanalyseerd en Omgevingswetproof gemaakt. Regelmatig worden de gemeentelijke organisatie en andere stakeholders bijgepraat. Samen met ketenpartners is de Omgevingstafel IJsselland geïmplementeerd waarin initiatieven met andere overheden op wenselijkheid en haalbaarheid worden besproken en beoordeeld.

Nieuwe plansoftware en toepasbare regelsoftware zijn aangeschaft en geïmplementeerd. Wij zijn grotendeels aangesloten met onze informatie systemen op het Digital Stelsel Omgevingswet (DSO).

Ondanks dat er veel is gedaan moeten er ook nog zaken gebeuren om op een goede manier met de Omgevingswet te kunnen werken.

Consequenties

Het programma Omgevingswet bestaat uit een aantal sporen die nauw met elkaar en de lijnafdelingen samenwerken om instrumenten vorm te geven en de organisatorische veranderingen door te voeren. Door het uitstel van de wet vinden werkzaamheden later plaats, moeten opnieuw plaatsvinden of worden over een langere periode uitgesmeerd.

Per spoor wordt uitgelegd wat de activiteiten zijn die nog gedaan moeten worden. Tevens is weergegeven wat de impact is van het uitstel.

Spoor Omgevingsvisie

Er wordt hard gewerkt aan de strategische opgaven in Zwolle. Deze zijn samengekomen in de vastgestelde omgevingsvisie. De omgevingsvisie geeft richting en heeft voor de uitvoering ervan een doorvertaling nodig in het omgevingsplan. Alleen als ook de organisatorische aspecten, de ICT systemen en de processen zijn ingericht volgens de eisen van de Omgevingswet, kunnen wij onze ambities uit de omgevingsvisie en begrotingsprogramma's efficiënt uitvoeren en voldoen we aan de doelstelling en eisen van de wet.

Impact van het uitstel: er is geen impact door het uitstel op het spoor Omgevingsvisie.

Spoor Omgevingsplan

In het Omgevingsplan zijn de juridisch bindende regels over de fysieke leefomgeving opgenomen. Aan locaties moeten functies toebedeeld worden en noodzakelijke regels en afwegingskaders moeten zijn beschreven. Het betreft een integraal geheel van regels die betrekking hebben op de fysieke leefomgeving. De wet stelt het hebben van één omgevingsplan verplicht voor het gehele grondgebied. Voor het omgevingsplan betekent het dat gestreefd wordt dit plan zo snel mogelijk gereed te hebben. De ambitie is om het Omgevingsplan binnen afzienbare tijd na inwerkingtreding gereed te krijgen zodat we een minimale periode met 2 systemen hoeven te werken. De complexiteit ervan zorgt ervoor dat vaststelling niet eerder dan het 4e kwartaal 2023 verwacht wordt.

Na de verkennende fase wordt er richting verkregen op de te maken keuzes en wordt de structuur van het Omgevingsplan (functies vs. activiteiten) bepaald. De regels uit de bruidsschat, verordeningen en bestemmingsplannen worden conform nieuwe standaarden en het Omgevingswet gedachtengoed ondergebracht in de nieuwe plansoftware. Er wordt een participatieparagraaf geschreven als onderdeel van het omgevingsplan ten behoeve van nieuwe initiatieven (welke eisen stelt de gemeente aan de participatie bij initiatieven). Het Omgevingsplan wordt uiteindelijk vastgesteld door de gemeenteraad.

Impact van het uitstel: Enkele activiteiten zijn doorgeschoven omdat het DSO en daarmee de plansoftware nog niet volwassen genoeg zijn om stappen te maken. Voor het overgrote gedeelte is er weinig impact op het spoor Omgevingsplan omdat de planning al was om in 2023 het omgevingsplan vast te stellen.

Spoor Bestuurlijk:

Het doel van het bestuurlijk spoor is om op een gestructureerde en met de Raadswerkgroep afgestemde wijze bestuurlijke onderwerpen die zich voordoen in het programma Omgevingswet te bundelen en te plannen. Inmiddels is een globale aangescherpte planning gemaakt bij een notitie over de hoofdlijnen waarlangs het omgevingsplan wordt opgesteld. Deze notitie wordt u in het derde kwartaal ter vaststelling aangeboden. Door de veranderende rol van raad en college onder de Omgevingswet moet de samenwerking besproken en aangescherpt worden. Dit geeft richting aan het maken van onderliggende keuzes op het gebied van onder meer delegatiebevoegdheden en adviesrecht. Ook dit is opgenomen in het binnenkort te behandelen notitie over de hoofdlijnen omgevingsplan.

Impact van het uitstel: Het uitstel geeft het bestuurlijk spoor en de Raadswerkgroep extra tijd om voorbereidingen optimaal te doen. Dit betekent dat we bestuurlijk meer tijd hebben om keuzes te maken en besluiten te nemen.

Datum 11 augustus 2021

Sporen Organisatie en Informatievoorziening

Het doel is om de organisatie passend te maken en informatiesystemen in te richten om de Omgevingswet goed uit te voeren. Werkprocessen moeten voldoen aan de eisen en het gedachtengoed die de Omgevingswet met zich meebrengt. Afstemming met ketenpartners is essentieel om de wet op een goede wijze te kunnen omarmen. Medewerkers moeten worden opgeleid en kunnen hun rol uitvoeren in de aangepaste processen. Informatiesystemen zijn grotendeels geïmplementeerd en gedeeltelijk gekoppeld met het Digitale Stelsel Omgevingswet. De organisatie heeft geoefend met de nieuwe processen en systemen.

Impact van het uitstel; We hebben al veel voorbereidingen getroffen. Door het uitstel zijn een aantal activiteiten verschoven en zijn er extra activiteiten nodig om goed voorbereid te zijn op de implementatie van de wet per 1 juli 2022.

Financiën

Door het uitstel van de Omgevingswet hebben we een gedeelte van de activiteiten en budgetten doorgeschoven naar 2022. Het uitstel leidt tot een half jaar extra programma Omgevingswet. Dit betekent dat er extra budget benodigd is. Het oefenen met processen en integraal werken, verdere implementatie van de Informatievoorziening, programmasturing, communicatie, trainingen, en afstemming met landelijke gremia leiden tot extra activiteiten en inspanningen wat resulteert in een begrotingsaanvraag van 200.000 euro.

De VNG voert namens de gemeenten gesprekken met het rijk over een compensatie van de kosten van het uitstel. Dit kan eventueel op termijn leiden tot een (gedeeltelijke) dekking van de extra kosten van het uitstel.

Communicatie

Stakeholders en organisatie zijn reeds op de hoogte gesteld van het uitstel.

Vervolg

Indien budget wordt geaccordeerd continueert het programma de Omgevingswet werkzaamheden in 2022. Tevens houden we de landelijke ontwikkelingen in de gaten ten aanzien van DSO en compensatie regelingen.

Openbaarheid

Ja

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom